

INFORMATIENOTITIE RAAD

Onderwerp	Resultaat algemene uitkering meicirculaire 2023
Zaaknummer	38510-2023
B&W vergadering	18 juli 2023
Portefeuillehouder	Dhr. A.H. (Alexander) Kreule
Behandelend ambtenaar	Chris ten Have telefoon 06-22991121; e-mail: chris.ten.have@raalte.nl

Kennis te nemen van

Het resultaat van de meicirculaire 2023

Inleiding

De meicirculaire informeert gemeenten over de stand van het gemeentefonds, de grootste inkomstenbron van de gemeenten. Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar van het Rijk de informatie over het gemeentefonds: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. In deze informatienotitie informeren wij u over het resultaat van de algemene uitkering voor de jaren 2023-2027. De algemene uitkering is de grootste component in het gemeentefonds.

Kernboodschap

Extra middelen rijk onvoldoende om hogere kosten door loon-en prijsontwikkeling aan kostenzijde op te vangen

De algemene uitkering

Tot en met 2025 geldt voor de groei van het gemeentefonds de methodiek dat wanneer de rijksuitgaven stijgen, het gemeentefonds evenredig meegroeit. Dit wordt het accres genoemd. Omgekeerd geldt hetzelfde: dalen de rijksuitgaven, dan daalt het gemeentefonds evenredig mee. Dit noemen we de trap-op-trap-af systematiek.

Hierbij is het goed te vermelden dat het Rijk en de VNG in juni 2022 een akkoord hebben bereikt over het bevriezen van het volume-acres voor de jaren 2022-2025. Dit om de stabiliteit van het geraamde acres voor de komende jaren te verbeteren. Het accres gedurende de periode 2022-2025 wordt wel blijvend gecorrigeerd met de actuele ramingen door het Centraal Planbureau van de ontwikkeling van de lonen en prijzen (het LPO-deel).

Vanaf 2026 zal het gemeentefonds niet langer via de huidige normeringssystematiek berekend worden. We zien een forste terugloop van beschikbare middelen vanaf het begrotingsjaar 2026. Daarom wordt 2026 in gemeenteland 'het ravijn jaar' genoemd. Gemeenten maken zich hierover grote zorgen. Er worden nog nadere gesprekken gevoerd tussen Rijk en VNG.

De belangrijkste punten uit de meicirculaire 2023 zijn:

- Meer rijksmiddelen door positieve bijstelling loon-en prijsontwikkeling. Deze extra middelen zijn echter onvoldoende om de loon-en prijsstijging aan de kostenzijde te dekken.
- Er is landelijk vanaf 2026 € 1 miljard extra beschikbaar gesteld vooruitlopend op de nieuwe bekostigingssystematiek van het gemeentefonds. Ondanks deze toevoeging is er nog altijd een terugval van circa € 2,7 miljard aan rijksmiddelen aan gemeenten vanaf 'ravijnjaar' 2026.
- Vanaf 2027 wordt de volume-acres geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product
- Extra middelen jeugd voor de jaren 2024 en 2025 ter compensatie van de tekorten jeugdzorg.

In bijlage 1 vind je een uitgebreidere toelichting op de belangrijkste punten uit de meicirculaire.

Wat betekent dit voor Raalte

In onderstaand overzicht is het resultaat van de algemene uitkering voor de jaren 2023 – 2027 voor de gemeente Raalte weergegeven. Daarnaast is het totaal van de op te nemen onttrekkingen (stelposten) weergegeven.

Resultaat algemene uitkering 2023-2027 (Bedragen in €/ afgerond op 1.000)					
	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering meicirculaire 2023	70.309.000	73.850.000	73.829.000	67.179.000	66.411.000
Algemene uitkering meicirculaire 2022	68.351.000	67.242.000	68.770.000	63.467.000	63.467.000
Resultaat algemene uitkering voor aftrek stelposten	1.958.000	6.608.000	5.059.000	3.712.000	2.944.000
Op te nemen stelposten taakmutaties (uit te voeren taken, waarvoor rijk middelen beschikbaar stelt, zie bijlage 2)	150.000	2.496.000	1.763.000	-217.000	-241.000
Mutaties sociaal domein (bijlage 3)	343.000	314.000	281.000	259.000	-34.000
Op te nemen stelposten loon-en prijsontwikkeling (bijlage 4)	1.628.000	5.785.000	5.785.000	5.785.000	5.785.000
Totaal op te nemen stelposten	2.121.000	8.595.000	7.829.000	5.827.000	5.510.000
Nadelig resultaat algemene uitkering na aftrek stelposten	-163.000	-1.987.000	-2.770.000	-2.115.000	-2.566.000

Uit dit overzicht blijkt dat de rijksinkomsten via de algemene uitkering voor aftrek van de stelposten toenemen met € 1,96 miljoen in 2023, € 6,61 miljoen in 2024, € 5,06 miljoen in 2025, € 3,71 miljoen in 2026 en € 2,94 miljoen in 2027. Dit is met name het gevolg van compensatie voor loon-en prijsontwikkeling en vanwege de toegekende middelen jeugd voor 2024 en 2025.

Tegenover de extra middelen van het rijk staan uitgaven voor uit te voeren taken (taakmutaties) en om loon-en prijsstijgingen op te kunnen vangen. Deze reserveren we via stelposten. In bijlage 2 wordt een toelichting gegeven op de stelposten en in bijlage 3 een toelichting op de mutaties Sociaal Domein. Na aftrek van de stelposten is het resultaat € 0,16 miljoen negatief in 2023, € 1,99 miljoen negatief in 2024, € 2,77 miljoen negatief in 2025, € 2,11 miljoen negatief in 2026 en € 2,57 miljoen negatief in 2027. De compensatie van het rijk voor loon-en prijsontwikkeling is onvoldoende om de werkelijke stijging aan de kostenzijde als gevolg van loon- en prijsstijgingen op te vangen. Dit is de belangrijkste reden voor de negatieve resultaten van deze meicirculaire 2023.

Vervolg

- Het resultaat van de meicirculaire voor het jaar 2023 wordt bij de zomernota 2023 verder uitgewerkt en vertaald in de begroting 2023. Het resultaat 2024 en verder wordt verwerkt in de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.
- Bij de zomernota 2023 is een actueel financieel beeld geschetst waarin de financiële positie 2023-2027 is geactualiseerd. Dit is inclusief de vertaling van deze meicirculaire 2023.
- Het actuele financiële plaatje plus doorkijk beleidsmutaties op inhoud wordt toegelicht tijdens een informeel technisch beraad op 14 september 2023.
- In september 2023 wordt de septembercirculaire verwacht waarin met name de voornemens uit de Miljoenennota worden vertaald.

Communicatie

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris
Monique van Esterik

de waarnemend burgemeester
Arco Hofland

Bijlage 1: Toelichting belangrijkste onderwerpen meicirculaire 2023

Bijlage 2 Overzicht stelposten taakmutaties

Bijlage 3: Overzicht mutaties sociaal domein

Bijlage 4: Overzicht stelposten loon-en prijsontwikkeling (LPO)

Bijlage 5: Meicirculaire 2023

Bijlage 1 Toelichting belangrijkste onderwerpen meicirculaire 2023

- **Positieve bijstelling vanwege loon- en prijsontwikkeling**

Het loon-en prijsaccres is ten opzichte van de meicirculaire 2022 gestegen met € 1,23 miljoen in 2023, € 3.70 miljoen in 2024, € 3.18 miljoen in 2025, € 2,58 miljoen in 2026 en € 1,86 miljoen in 2027. De aflopende reeks vanaf 2024 wordt veroorzaakt doordat na de meicirculaire 2022 een nieuwe methodiek loon-en prijsontwikkeling is ingevoerd en dit heeft geleid tot lager nominaal accres vanaf 2024 ten opzichte van de stand meicirculaire 2022.

- **‘Ravijnjaar’ en aanvullende bijdrage vanaf 2026:**

Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet vanaf 2026 een aanvullende bijdrage van € 1 miljard beschikbaar gesteld. Hiervan wordt € 76 miljoen toegevoegd aan het BTW-compensatiefonds.

In onderstaande tabel is zichtbaar dat de extra bijdrage van € 1 miljard lang niet voldoende is om de terugval in rijksmiddelen op te vangen. In totaal is er sprake van een terugval van landelijk circa € 2,7 miljard aan rijksmiddelen.

Volumeaccres in miljoenen €	2023	2024	2025	2026	2027	2028
2023	1.221	1.221	1.221	1.221	1.221	1.221
2024		1.135	1.135	1.135	1.135	1.135
2025			920	920	920	920
2026				-1.812	-1.812	-1.812
Totaal volumeaccres	1.221	2.356	3.276	1.464	1.464	1.464

Lager vastgesteld volume accres vanaf 2026	-1.812	miljoen
Opschalingskorting van 300 mln naar 975 mln	-675	miljoen
LPO korting	-520	miljoen
Ombuiging jeugd van 374 naar 1.017 mln in 2027	-643	miljoen
Structurele Rijksbijdrage vanaf 2027	924	miljoen
Totaal terugval middelen vanaf 2027	-2.726	miljoen

- **Volumeontwikkeling op basis van bbp vanaf 2027**

Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De nieuwe financieringssysteem houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). De nieuwe financieringssysteem is nog niet verwerkt in de meicirculaire. Het rijk heeft € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028 aan middelen hiervoor gereserveerd.

- **Jeugd:**

Het rijk heeft landelijk € 1.363 miljoen in 2024 en 859 miljoen in 2025 toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor Raalte is dit € 2,60 miljoen in 2024 en € 1,58 miljoen in 2025 om de tekorten in de jeugd op te vangen. De bedragen zijn aanzienlijk lager dan de landelijk vastgestelde tekorten jeugd door Commissie van Wijzen, door de besparingsopgave uit de hervormingsagenda jeugd en de aanvullend ingeboekte besparing door het rijk (zie onderstaand tabel). De compensatie van 2023 is al eerder toegevoegd en voor 2026 en verder volgt op een later moment.

Bedragen * € 1 miljoen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Compensatie landelijke tekorten jeugd	1.828	1.828	1.828	1.828	1.828	1.828	Landelijk vastgestelde tekorten jeugd op basis van bevindingen Commissie van Wijzen
Besparingen Hervormingsagenda jeugd	-374	-374	-374	-961	-1.017	-1.017	Tussen rijk en VNG overeengekomen besparingen die moeten voortvloeien uit hervormingsagenda jeugd
Aanvullend ingeboekte besparing rijk			-500	-500	-511	-511	Door rijk ingeboekte besparing
Uitvoeringskosten hervormingsagenda		-91	-95				Uitvoeringskosten rijk/VNG
Totaal	1.454	1.363	859	367	300	300	

Bijlage 2: Stelposten door taakmutaties

Stelposten door taakmutaties (uit te voeren taken waarvoor rijk middelen beschikbaar stelt)					
Taakmutaties	2023	2024	2025	2026	2027
Flankerend beleid energiearmoede	57.000				
Jeugd		2.604.000	1.586.000		
Integraal zorgakkoord			196.000	182.000	182.000
Herinvoering eigen bijdrage WMO			0	-383.000	-383.000
Terugdraaien besparing Huishoudelijke hulp			160.000	163.000	163.000
Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Compensatie bommenregeling	35.000				
Wet goed verhuurderschap	10.000				
Taalonderwijs Oekraïners	35.000				
Leerlingenvervoer Oekraïne	60.000				
Maatschappelijke begeleiding statushouders	40.000				
Buurtsportcoaches vanaf 2023 via SPUK GALA	-176.000	-176.000	-176.000	-176.000	-176.000
Taakmutaties uit decembercirculaire 2022	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Taakmutaties uit septembercirculaire 2022	62.000	41.000	-30.000	-30.000	-54.000
Totaal	150.000	2.496.000	1.763.000	-217.000	-241.000

Flankerend beleid energiearmoede

Er is € 57.000 eenmalig in 2023 beschikbaar gesteld voor de verwachte extra inzet op het gebied van vroegsignalering en vanwege extra beroep op de bijzondere bijstand.

Jeugd

Er is € 2.604.000 in 2024 en € 1.586.000 in 2025 beschikbaar gesteld ter compensatie van de tekorten jeugd. Zie verdere toelichting bijlage 1.

Integraal Zorgakkoord

Er is € 196.000 in 2025 en vanaf 2026 € 182.000 structureel beschikbaar gesteld samenhangend met de invoering van het integraal zorgakkoord.

Herinvoering eigen bijdrage Wmo

De inkomensafhankelijke eigen bijdragen wordt heringevoerd voor Wmo voorzieningen. De algemene uitkering is vanaf 2026 met € 383.000 gekort. Hiertegenover staan hogere eigen inkomsten van gemeenten. De wijziging is budgetneutraal.

Terugdraaien besparing van huishoudelijke hulp

Bij de meicirculaire 2022 was een besparing ingeboekt voor passende eigen bijdrage huishoudelijk hulp. Met de invoering van de eigen bijdrage voor alle Wmo voorzieningen wordt dit wetvoorstel ingetrokken en de besparing teruggedraaid. Het gaat om een bedrag van € vanaf 2026.

Nieuwe procedure vaststellen verkiezingsuitslag

Er is vanaf 2023 structureel € 7.000 beschikbaar gesteld voor uitvoering van Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen.

Wet goed verhuurderschap

Er is een eenmalige compensatie van € 10.000 in 2023 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Wet Goed verhuurderschap en het instellen van een meldpunt. Dit om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken.

Taalonderwijs en leerlingenvervoer Oekraïne

Er is € 35.000 beschikbaar gesteld in 2023 voor het stimuleren van gemeentelijk aanbod van taalonderwijs aan volwassen ontheemden Oekraïne en € 60.000 ter compensatie van extra kosten leerlingenvervoer Oekraïense kinderen over de periode januari t/m juli.

Maatschappelijke begeleiding statushouders

Er is € 40.000 in 2023 beschikbaar gesteld voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden.

Buurtsportcoaches

Er is structureel € 176.000 onttrokken aan de algemene uitkering voor buurtsportcoaches. Deze middelen zijn vanaf 2023 beschikbaar gesteld via de specifieke uitkering Gezond en Actief leven Akkoord (GALA). De wijziging is budgetneutraal.

Taakmutaties uit decembercirculaire 2022 en septembercirculaire 2022

Het betreffen taakmutaties voor Wet goed verhuurderschap, Wet Kwaliteitsborging bouw, verhoogde asielinstroom en uitvoeringskosten Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zie voor verdere toelichting de raadsinformatienotitie van de september- en decembercirculaire 2022.

Bijlage 3 Integratie-uitkering sociaal domein

De integratie-uitkering sociaal domein bestaat uit rijksbijdrage Sociale werkvoorziening (SW) en beschut werk. De extra middelen worden ingezet om de kostenstijging binnen de SW en beschut op te vangen. In totaal is de wijziging budgetneutraal.

	2023	2024	2025	2026	2027
Integratie-uitkering sociaal domein meicirculaire 2023	4.390.000	4.130.000	3.839.000	3.589.000	3.296.000
Integratie-uitkering sociaal domein meicirculaire 2022	4.047.000	3.816.000	3.558.000	3.330.000	3.330.000
Mutatie integratie-uitkering sociaal domein	343.000	314.000	281.000	259.000	-34.000

Bijlage 4: Stelposten loon-en prijsontwikkeling

	2023	2024	2025	2026	2027	Toelichting
Loon- en prijsstijging 2023	1.628.000	1.587.000	1.587.000	1.587.000	1.587.000	Opgenomen loon-en prijsstijging zomernota 2023 minus nog beschikbare stelposten lpo begroting 2023
Stelpost loonstijging 2024 gemeentepersoneel		1.145.000	1.145.000	1.145.000	1.145.000	o.b.v. CAO stijging 5,2% op volume € 22 miljoen
Stelpost DOWR 2024		214.000	214.000	214.000	214.000	Berekende stijging DOWR budget
Stelpost verbonden partijen 2024		289.000	289.000	289.000	289.000	Stijging 2024 GGD, Veiligheidsregio, Sportbedrijf, Omgevingsdienst
Stelpost gesubsidieerde instellingen 2024		270.000	270.000	270.000	270.000	o.b.v. 6% op volume € 4,5 miljoen
Stelpost algemene prijsstijging 2024		1.380.000	1.380.000	1.380.000	1.380.000	o.b.v. 6% op volume € 22,9 miljoen
stelpost loon- prijsstijging 2024 Wmo		270.000	270.000	270.000	270.000	o.b.v. 6% op volume € 4,5 miljoen
stelpost loon- prijsstijging 2024 Jeugd		630.000	630.000	630.000	630.000	o.b.v. 6% op volume € 10,5 miljoen
Totaal	1.628.000	5.785.000	5.785.000	5.785.000	5.785.000	